

Chỉ số Hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam (PAPI) 2016

Chỉ số nội dung 1: Tham gia của người dân ở cấp cơ sở

Tham gia tích cực và chủ động vào đời sống chính trị, kinh tế, xã hội của đất nước là quyền hiến định của mọi người dân Việt Nam, theo tinh thần của Pháp lệnh số 34/2007/PL-UBTVQH11 về thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn. Chỉ số nội dung 'Tham gia của người dân ở cấp cơ sở' đo lường tri thức công dân về quyền tham gia, cơ hội tham gia của người dân, chất lượng bầu cử trường thôn/tổ trưởng tổ dân phố và tham gia đóng góp tự nguyện cho các công trình công cộng ở địa bàn cơ sở.

Tổng quan kết quả cấp tỉnh. Phát hiện nghiên cứu từ chỉ số nội dung này cho thấy hiệu quả huy động sự tham gia của người dân ở cấp cơ sở năm 2016 trên toàn quốc duy trì ở mức trung bình. So với cuộc bầu cử Quốc hội XIII, tỉ lệ người dân cho biết họ trực tiếp đi bầu Đại biểu Quốc hội XIV là 69%, tăng 2% so với kết quả khảo sát năm 2011. Tỉ lệ người dân tham gia vào quá trình ra quyết định xây mới hoặc tu sửa công trình công cộng ở địa bàn cơ sở cũng tăng nhẹ so với 5 năm trước. Tuy nhiên, điểm nội dung thành phần về 'tri thức công dân về bầu cử' và 'cơ hội tham gia bầu cử' thấp hơn so với kết quả năm 2011.

Tương tự kết quả những năm trước, có sự tập trung theo vùng của các nhóm địa phương ở chỉ số nội dung này. Có tới 13 trong số 16 tỉnh/thành phố trong nhóm đạt điểm cao nhất tập trung ở Đồng bằng sông Hồng và Bắc Trung Bộ. Trong khi đó, 11 trong số 16 tỉnh trong nhóm đạt điểm thấp nhất tập trung ở Đông Nam Bộ và Đồng bằng sông Cửu Long.

Tri thức công dân về bầu cử. Nội dung thành phần 'tri thức công dân' giúp tìm hiểu mức độ hiểu biết của người dân về bầu cử và thời hạn nhiệm kỳ của các vị trí đại biểu dân cử. Năm 2016 Hải Dương là nơi có tỉ lệ người dân biết đến vị trí nào trong số ba vị trí được hỏi là cán bộ dân cử và vị trí nào do chính quyền đề cử, mặc dù mức điểm đạt được chỉ ở khoảng giữa của thang điểm từ 0-2. Về nhiệm kỳ của trường thôn/tổ trưởng dân phố và đại biểu Quốc hội, khoảng 61% số người được hỏi ở Bắc Giang đưa ra câu trả lời chính xác trong khi ở Trà Vinh tỉ lệ này chỉ là 6%.

Cơ hội tham gia bầu cử. Nội dung thành phần 'cơ hội tham gia' tìm hiểu trải nghiệm của người dân khi tham gia bầu cử các vị trí dân cử gồm đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng Nhân dân (HĐND). Chỉ số thành phần này cũng cho thấy mức độ tích cực của các cấp chính quyền cơ sở trong việc hỗ trợ người dân thực hiện quyền tham gia bầu cử. Kết quả khảo sát năm 2016 cho thấy, tỉ lệ người dân cho biết họ đã trực tiếp tham gia bỏ phiếu bầu đại biểu Quốc hội khóa 14 và đại biểu Hội đồng Nhân dân các cấp tại kỳ bầu cử toàn quốc năm 2016 khá tương đồng với tỉ lệ được phản ánh qua khảo sát PAPI năm 2011. 67% cho biết họ đã bỏ phiếu bầu đại biểu Quốc hội năm 2016, cao hơn so với tỉ lệ ghi nhận được qua PAPI 2011 là 2%. Ở Cần Thơ, 91% số người trả lời cho biết họ đã trực tiếp đi bỏ phiếu, trong khi đó ở Vĩnh Phúc, tỉ lệ này là 41,2%. Mặc dù cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội và Hội đồng Nhân dân được tổ chức cùng một ngày, song tỉ lệ người trả lời cho biết họ đã trực tiếp đi bỏ phiếu bầu đại biểu Hội đồng Nhân dân năm 2016 là 65%, thấp hơn khoảng 5% so với tỉ lệ này năm 2011. Ở Đắk Lắk, 94% số người trả lời cho biết họ trực tiếp đi bầu đại biểu Hội đồng Nhân dân cấp xã/phường, tỉ lệ này ở Bình Dương là 37%.

Chất lượng bầu cử trường thôn/tổ trưởng tổ dân phố. Chất lượng bầu cử trường thôn/tổ trưởng tổ dân phố được đánh giá dựa trên các tiêu chí đo lường việc người dân tự quyết định lựa chọn ứng viên, cách thức tổ chức buổi bầu cử nhằm đảm bảo lựa chọn ứng viên một cách công bằng và minh bạch. Mặc dù Pháp lệnh Thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn quy định phải có ít nhất hai ứng cử viên để người dân lựa chọn, song kết quả khảo sát PAPI 2016 cho thấy trên thực tế rất ít địa bàn có hai ứng cử viên trở

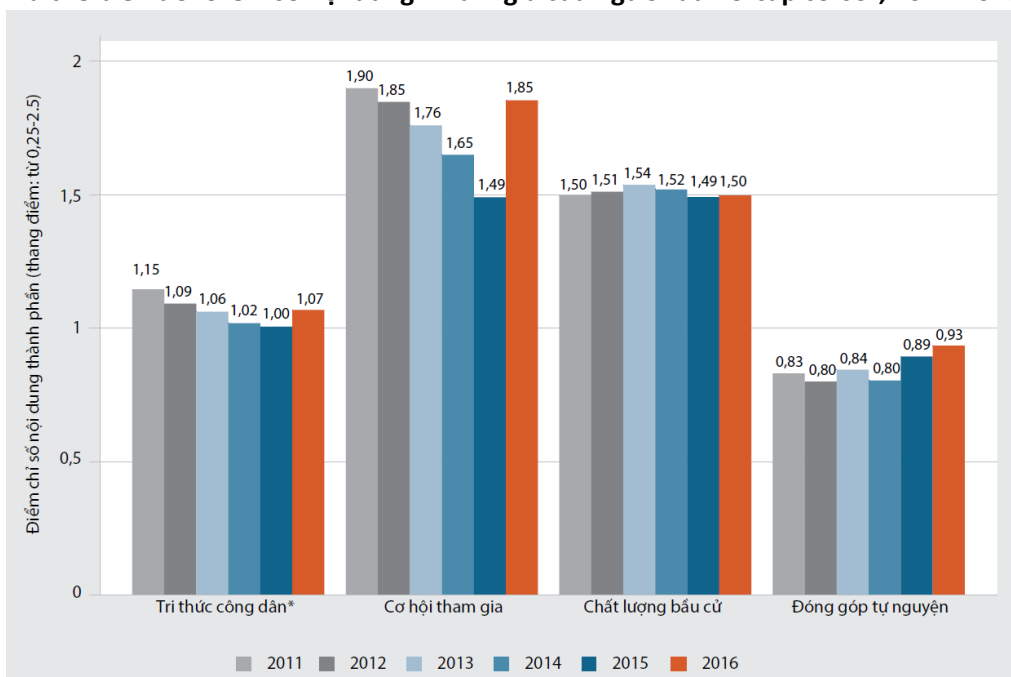
lên. Bầu cử đại diện thôn/tổ dân phố ít cạnh tranh nhất ở TP Hồ Chí Minh, nơi chỉ có 20% số trả lời cho biết có từ hai ứng cử viên trở lên để họ lựa chọn.

Về trải nghiệm trực tiếp với bầu trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố, chỉ có 60% số người được hỏi trên toàn quốc năm 2016 cho biết họ đã tham gia cuộc bầu cử đó, thấp hơn so với tỉ lệ của 5 năm trước. Ở cấp tỉnh, người dân Kiên Giang tích cực nhất trong tham gia bầu cử vị trí trưởng ấp/trưởng khóm trong năm 2016 khi so với người dân các tỉnh/thành phố khác. TP Hồ Chí Minh cũng là nơi có số cử tri được mời tới tham gia bỏ phiếu bầu trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố thấp nhất toàn quốc, trong khi tỉ lệ này ở Bắc Ninh là 91%. Ngoài ra, phần lớn người trả lời ở nhiều tỉnh/thành phố cho biết phương thức bỏ phiếu kín ít khi được sử dụng. Đồng thời có sự chênh lệch lớn giữa các tỉnh/thành phố về tính bảo mật lá phiếu. Ở Tiền Giang, gần 100% số người được hỏi cho biết phương thức bầu trưởng thôn/tổ trưởng dân phố là bỏ phiếu kín, trong khi đó tỉ lệ này ở Phú Thọ là khoảng 23%.

Tham gia đóng góp tự nguyện cho các công trình công cộng. Đóng góp tự nguyện để đầu tư xây mới hoặc tu sửa các công trình công cộng, dân sinh ở địa bàn dân cư, như nhà văn hóa, đường xá, trường mầm non là một hình thức biểu hiện sự tham gia tự nguyện, chủ động của người dân, thay vì bị chính quyền ép buộc. Một khi người dân chủ động tham gia, họ sẽ đóng góp tích cực vào các quy trình dự án, từ khâu khởi động đến khâu giám sát công trình. Kết quả khảo sát năm 2016 cho thấy có sự dịch chuyển theo chiều hướng tích cực so với trước đây. Tỉ lệ người trả lời cho biết đóng góp của họ được cộng đồng giám sát thông qua Ban giám sát đầu tư của cộng đồng (Ban GSĐTCD) và/hoặc Ban Thanh tra Nhân dân (Ban TTND) năm 2016 cao hơn những năm trước. Mặc dù vậy, vai trò của hai ban này còn rất hạn chế: chỉ có khoảng 21% số người được hỏi ở những địa bàn có thực hiện xây mới hoặc tu sửa công trình hạ tầng cho biết việc thực hiện giám sát công trình được thực hiện thông qua Ban GSĐTCD hoặc Ban TTND. Hà Tĩnh vẫn là địa phương dẫn đầu ở chỉ tiêu này, với 61% số người trả lời cho biết những thiết chế giám sát ở cộng đồng này đã thực hiện nhiệm vụ giám sát thi công các công trình trong năm 2016.

Trên phạm vi toàn quốc, tỉ lệ người trả lời cho biết họ đã tham gia vào quá trình quyết định xây mới hay tu sửa công trình hạ tầng ở cơ sở là 59%, đóng góp ý kiến cho trong các cuộc họp bàn về các dự án đó là 36%, cao hơn so với những năm trước. Tuy nhiên, kết quả khảo sát rất khác nhau giữa các tỉnh/thành phố. Chỉ có khoảng 10% số người được hỏi ở Hải Phòng tham gia đóng góp ý kiến cho các dự án, nhưng tỉ lệ này ở Sơn La là 64%.

Xu thế biến đổi ở Chỉ số nội dung ‘Tham gia của người dân ở cấp cơ sở’, 2011-2016

Một số đề xuất. Mặc dù có vài điểm cải thiện, song tham gia của người dân vào đời sống chính trị và quá trình ra quyết định năm 2016 vẫn là nội dung quản trị yếu nhất trong số sáu nội dung PAPI đo lường, tương tự với phát hiện ở những năm trước. Do đó, cần đổi mới các biện pháp đảm bảo quyền tham gia bầu cử và ra quyết định của người dân thông qua việc tuân thủ các nguyên tắc bầu cử và quy trình tham vấn người dân và cộng đồng theo quy định của pháp luật.

Chỉ số Hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam (PAPI) là khảo sát xã hội học lớn nhất tại Việt Nam tập trung tìm hiểu hiệu quả công tác điều hành, thực thi chính sách, cung ứng dịch vụ công dựa trên đánh giá và trải nghiệm của người dân, với dữ liệu được thu thập thường niên. Từ năm 2009 đến 2016, PAPI đã thu thập và phản ánh trải nghiệm của gần 88.962 người dân trên phạm vi toàn quốc.

Chỉ số PAPI đo lường sáu lĩnh vực nội dung: tham gia của người dân ở cấp cơ sở; công khai, minh bạch; trách nhiệm giải trình với người dân; kiểm soát tham nhũng trong khu vực công, thủ tục hành chính công; và cung ứng dịch vụ công. Khảo sát PAPI đã được triển khai thực hiện thường niên từ năm 2011 đến nay. Báo cáo Chỉ số PAPI 2016 phản ánh ý kiến đánh giá của 14.063 người dân được chọn ngẫu nhiên từ toàn bộ 63 tỉnh/thành phố.

Chỉ số PAPI 2016 là sản phẩm của hoạt động hợp tác nghiên cứu giữa Trung tâm Nghiên cứu Phát triển và Hỗ trợ Cộng đồng (CECODES), Trung tâm Trung tâm Bồi dưỡng cán bộ và Nghiên cứu khoa học Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (VFF-CRT), và Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP). Cơ quan Hợp tác và Phát triển Thụy Sĩ (SDC) tài trợ chính cho PAPI cùng với Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP) từ năm 2011 đến nay.

Vui lòng truy cập www.papi.org.vn để tải báo cáo PAPI 2016 và nhiều tài liệu khác.